

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova egy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyitási cikkek stb. b. tézendők.

Nyitási cikkek soronkint 10 kr-ért közöltenek.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak területeért 4 kr-ig. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Szekelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Szekelyföld“ kiadóhivatala.

Tecendőink.

Egy szellemes francia államférfi úgy találta, hogy bármilyen az állam jövedelme, lehet kevés, lehet sok, de mégis sohasem elégséges, mert minden tárczában maradnak oly hézagok, melyekbe bármilyen fölsőleg mindig beletér.

Ez jut eszünkbe, midőn olvassuk, hogy az 1891-iki zárszámadások harmincznyolcz millió fölsőleget mutatnak ki, s hogy az eddig tapasztaltakból az ez idei jövedelem meg fogja még a tavali is haladni, mind a mellett, hogy az országház építése, az Alsó-Duna szabályozása, a hadi költségvetés minden évi gyarapodása s az állami tisztviselők fizetésének ideiglenes javítása új meg új kiadásokat tettek szükségessé. Hozzá szokva azonban az évről évre folytonosan növekedő deficitekhez s kölcsönökhöz, szinte hihetetlennek látszik,

hogy most arról kell gondoskodnunk, hová kellessék a fölsőleges milliókat fordítani, holott a káplánlak nemzetgazdasága csak imént mutatta ki, hogy minden hivatalos kimutatás hamis s csak arról lehet kérdés, mikor lesz államunk kénytelen fizetési képtelenségét nyíltan bevallani.

A szélsőbali pénzügyi kapacitások, kik folyvást panaszkodnak, hogy az adók elviselhetetlenek s — mind a mellett, hogy a takarékpénztárak milliókat forgatnak — nemcsak a jövedelmet, hanem már a tőkét is felémésztik, természetesen az adó-leszállítást fogják sürgetni, hiszen ez a műveletlen tömegnek és a félig művelteknek legkedvesebb jelszava. Mások azt találják, hogy a hivatalnokok sorsát gyökeresen kell javítani, s hogy a tanárokat meg kell nyugtatni, s figyelmeztetnek arra, hogy a közigazgatás államosítása nagy összeget fog igényelni, hogy az anyakönyvek államosítása, melyet soká ki nem kerülhetünk, új költséggel jár, hogy a millenium kellő megüresedése milliomokba fog kerülni s hogy lángeszű pénzügyminiszterünknek nemcsak az eddigi fölsőlegekre, hanem még a konverziókból remélhető teljes haszonra is szüksége van, hogy a valutát új kölcsön megkötése nélkül rendezhesse, a mi egyébiránt oly befektetés, melynek hasznát az államjövödelmek, a kereskedelem s közvetve minden termelő tüstént fogja élvezni.

Hosszu még a reformok sora, melyeknek szükségét élénken érezzük, pedig tudjuk, hogy minden reform drága s hogy a nemzet művelődése, melyet előmozdítani kívánunk, sok pénzbe kerül, háttérben pedig ott lappangnak még a hadsereg kíváncsi, a közlegények vacsorája, az altisztek hosszabb időre kiterjedő szolgálatának ellenértéke s mindazon reformok, melyeket most a német birodalomban a hadügyi költségeknek legalább hatvan, talán száz millió márkára minő állandó évi

szaporításával a német parlamenttől követelni készülnek; pedig tudjuk, hogy ily példa veszedelmes, mi sem szoktunk utána sokáig elmaradni.

Mi tehát természetesnek tartjuk, hogy a pénzügyminiszter addig, míg a valutarendelési költségeket be nem szerezte, a többi tárcza követelményeit minél szűkebbre szorítja s azon időre halasztja, midőn az átmeneti beruházások egy része nem terheli többé az évi jövedelmeket, s oly tartalék marad a kéznél, mely egy esetleges rossz aratás és inséges év bajait némileg kiegyenlíteni képes legyen.

A nagy reformoknak addig várniok kell s a különböző tárczáknak csak kisebb követelményei jöhetnek tekintetbe. Ezek közt azonban közművelődési intézeteink szükségletei minden esetre főhelyet érdemelnek. A közoktatási miniszter gondoskodott már az iparművészeti múzeum jobb elhelyezéséről, de a nemzeti múzeum, melyet a közönség meg tud becsülni, a mint ezt háromszázézer évi látogatója tanúsítja, oly állapotban van még, mely csakugyan tarthatatlan. Kincseit annyira össze kellett zsufolni, hogy azoknak tüzetesebb tanulmányozása csaknem lehetetlen. Semsey Andor fejedelmi bőkezűsége úgy gazdagította ásványtárunkat minden évben, hogy az most az európai hasonló gyűjtemények közt a harmadik vagy negyedik helyet foglalja el, de a példányok nagy részét ládákban kellett elhelyeznünk, hol azokat a közönség nem láthatja. A régiségtárban a kisebb terjedelmű emlékek, melyek már európai hírűek, nem férnek többé el a termekben és szekrényekben; a kömlékeket földalatti lomtárakban kellett összegyűmőszölni. A modern képtárban nem találunk helyet az évenkénti növekedésnek, Zichy Mihály gyönyörű kartonjait nem voltunk képesek illően elhelyezni. Az állattár nagy része ideiglenesen a múzeum előcsarnokában talált helyet, honnét a görög

A „Szekelyföld“ tárczája.

Egy pillantás a mennyországba.

— Tulvilági kép. —

Lefesti: Mártonffy Imre.

Mi is az a mennyország? Látták önök a mennyországot? Ugy-e, nem? Így tehát nem is tudják, hogy ott mi van. Némelyek azt állítják, hogy ott a földről elköltözött emberek lelkei egy nagy kürtöbe vannak elhelyezve, mely ugy füstöl, mint egy földi gyárlékény. De csakis a buta emberek szellemei füstölnek; a nagy és eszes emberekéi lánggal égnek. Mások azt mondják, hogy a mennyországba csakis jó emberek jutnak és ezek husból és vérből állnak és járnak odafönn a nélkül, hogy valamit tennének. Ismét mások pedig azt állítják, hogy a mennyországban jó vagy rossz ember egyaránt helyet foglalhat és ezek csak ugy dolgoznak, mint lent a földön. Megvallom, eddig egyiket se hittem, de most ez utóbbit hiszem. Miért? Elmondom.

Kinn ültem a napokban kerti lugasomban. A csillagos mennyboltozatra vettem merengőtekinetet; a tejút ragyogó fehér csillagai, a Gön-

czöl szekere stb. mintegy megelégedve látszának lenni. A Venus — az én csillagom — bájosan pislogott reám és hivatgatólag intett, hogy jöjje. De mi az? Káprázat vagy való? A csillagok nagyobbaknak látszottak, az égboltozat megmozdult millió sarkából és közeledik hozzám. Ekkor hűs zephir ül homlokomra, mint pajzán tündér, és csókolja két orcámat. Felrettenek. Egy szárnyas angyal áll előttem.

— Jer, oh jer, ülj ölembe, hadd vigyelek el a fellegek közé, oly birodalomba, hol gond nélkül töltheted napjaidat. Jer, oh jer!

Szólni akartam, nem birtam. Kitartam karjaimat és a szép angyal keblén csüngtem. Haladtunk szélgyorsasággal, rohantunk nyilsebességgel. Házzam mint kis hangya tünt fel előttem. Közelebb jutánk a csillagok milliárdjaihoz. Ekkor megszólaltam.

— Mondd csak, drága angyalom, létezik-e mennyország? Van-e oly birodalom vagy ország, hol a földről elköltözött lények új életet folytatnának? Oda vezetve — talán? Oh, szólj!

— Oh, te szegény földi halandó! Neked hinned kell a tulvilági életben, neked mint keresztény embernek a mennyország üdvösségébe kell vetned jövőd reményeségedet. Figyelj ide. A hova most megyünk, ez a fellegek fölött van, ez a mennyország. Ott leborulhatsz Isten szent színe előtt s

Szent Péter kapusnak kegyelméből megtekintheted a földről elköltözött kedveseid avagy barátaid mozgó alakjait. De ne szólj hozzájuk, ne szólj senkihez, mert akkor kinyílik a mennyek kapuja és te hanyatthomlok zuhansz le a földre és azután az Isten legyen neked irgalmas. Ily föltétel mellett mindent láthatsz.

A levegő nehezedni kezdett. Hűvös lett, fáztam. A jó angyal levette egy szál takaróját és didergő testemet betakarta. Mind közelebb értünk a mennyország kapujához. Két nagy szürke felleget mint egy hatalmas diadalkaput tünt föl előttem és minél közelebb értünk, annál félelmesebb, borzasztóbb volt e fellegből készült kapu.

— Jer a bejáratához — szólt hozzám az angyal.

— Szent Péterhez szólhatsz, mert ez a kapu kívül áll, de bent mélységesen hallgass. Érted?

— Ugy teszek, mint mondád — suttogám.

Szent Péter ősz szakállával, mely mint egy hó borította hegyoldal, és tisztes alakjával, mely mint kimagasló sziklacsucs tünt fel, megjelent.

— Mit hozasz, angyal? Egy földi lelket? — kérde.

— Nem, hanem egy vendéget, ki meg akarja pillantani a fellegek birodalmát. Bebocsátod?

— Te szerencsétlen halandó! Hogy mered Istennek örök birodalmát lábaidal átlépni? Nem

szobrászat remeikeinek gipszöntvényeit sötét sarkokba szorította, a könyv- és okmánytár már a folyósókat is mind elfoglalta. Az olvasó teremben nincs elég hely azok számára, kik itt tanulni akarnak. A növénytár számára pedig magánházban kellett helyet bérelni, hogy a Haynald-féle hagyaték elérhesse.

A miniszter készített ugyan oly tervet, mely a gyönyörű muzeum-palotát kiegészítené s a gyűjteményeknek ötven évre tért engedne az által, hogy a természeti osztályok számára új muzeum épülne, de erre legalább két millió szükséges.

Az országos képtár, mely az európai kisebb galleriák közt az első helyet joggal követelheti, el nem fér mostani helyiségeiben, a rézmetszettár ládába van zárva s tanulmányra alig szolgálhat; a történelmi arcképcsarnokot áttekintve ugyan a kiállítási műcsarnokba, ha azonban azt kívánjuk, hogy céljának megfeleljen, azt szaporítani kell, s akkor szükség lesz számára a most is már csaknem egészen megtelt épület. A szép néprajzi gyűjtemény a várbaárba költözködik átál Budára, hol azt senki nem fogja megnézni. Mindenütt érezzük, hogy a hely szűke élvezhetetlenné teszi a műkinccseket, melyekkel bírnak s melyeket a külföld tőlünk irigyel.

Egy galleria-épület csakugyan nélkülözhetlen.

Mit mondjunk még ahhoz, hogy a főváros ötszázézeret meghaladó lakosságának könyvtárainkba, a muzeumban, az akadémiában és az egyetemen csak három olvasó terem szolgál, melyekben kétszázötven embernél több egyszerre nem fér el? Nem kellene e arról is gondoskodni, hogy oly közkönyvtár alapítsák, melyben — például New-Yorkban — nem csak az egyetemi ifjuság, de a művelődésre vágyó középosztály is művelődhesse?

Mindezt elvárjuk Wekerlétől, a mint a valutarendezést befejezi; sőt mielőtt ezt teljesen keresztülvinné, legalább egy részét azoknak, a miket itt említettük.

A képviselőház, mint a Pol. Corr.-nak Budapestről jelentik, a legközelebbi időkben nem fog nagyobb politikai kérdésekkel foglalkozni. Az ellenzék kebelében az a szándék merült föl ugyan,

hogy több oly kérdést vessenek fel, melyek előre láthatólag meglehetősen heves politikai vitákat idéznének elő, de kétes, vajjon a két ellenzék vezetői osztják-e hivaik e harcziás kedvét. Egész határozottsággal kijelenthető, hogy sem a kormány, sem a szabadelvű-párt nem tér el hajszaúnyira sem az elkeresztelési kérdésben és a Kossuth-ügyben eddigi álláspontjától. A Szapáry-kabinet erősebbnek érzi magát, mint valaha, és erejének érzete mindenekelőtt az ellenfeleivel szemben követendő magatartásában fog kifejezésre jutni.

A delegációk. A magyar delegáció minden esetre október 1-én, valószínűleg délután öt órakor a főrendiház üléstermében fogja megtartani első ülését, melyen megalakul s mindjárt meg is választja az összes albizottságokat. Ő Felsége a delegációkat hétfőn, október 3-án fogadja a királyi várpalotában, még pedig az osztrák delegációt délután 1 órakor. A delegációsális udvari ebédeket csak október hónap második felében tartják meg.

Kitüntetések a valutarendezés alkalmából. A magyar és osztrák kormány azon tisztviselőit, kik a valutajavaslatok létrejötte körül érdemeket szereztek maguknak, ő Felsége különös kitüntésekben részesítette. Láng Lajos államtitkár a Lipót-rend középkeresztjét, Enyedy Lukács miniszteri tanácsos a Lipót-rend lovagkeresztjét és Popovics Sándor osztálytanácsos a III. osztályú vaskorona-rendet kapta; Niebauer osztályfőnököt és Winterstein miniszteri tanácsost bárói rangra emelték, s Gruber miniszteri segédtitkárnak, kit egyuttal pénzügyi tanácsossá neveztek ki, a Ferencz József rend lovagkeresztjét adományozták.

Oroszország Bulgária ellen.

Az orosz kormány legközelebb a portának jegyzékét nyújtott át. A taralom maga nem új; az orosz kabinet egyszerűen reprodukálja mindazt, a mit már száz alkalommal, talán még ridegebben elmondott Bulgária, Ferdinánd fejedelem és kormányfőiről ellen. Legfőkébb azon csodálkozhatni, hogy Pétervárt még nem látták be ez álláspontnak ép oly igazságtalan, mint brutális voltát; másrészt az is kiténik a jegyzékből, hogy mindazon hírek, melyek szerint Sándor cázar legutóbbi kopenhágai időzésekor az igen közeli részről hozzá intézett kérésre megígérte volna, hogy Orosz-

szág jövőre több kimélettel lesz Bulgária iránt, üres koholmányok voltak.

A mit a jegyzék mond, az mind ismeretes. Most az orosz kormány csak ismétli önmagát, midőn újra kijelenti, hogy Ferdinánd fejedelem bitorló és kormánya törvénytelen s ennek folytán panaszt emel a miatt, hogy a szultán egy törvénytelen kormány fejét kihallgatásos fogadta s e törvénytelen kormány által rendezett iparkiallításra hivatalos képviselőt küldött.

Erre a porta alig válaszolhat mást, mint azt, hogy ha a szultánnak ilyesmire is a cártól kellene engedélyt kérnie, akkor közönséges orosz hivatalnok színvonalára süllyedne le. A jegyzék azonban nem ez okból kelt figyelmet, hanem azért, mert nem lehetetlen, hogy Oroszország immár ki akar lépni eddigi politikai passzivitásból. Olyan dolgokat, minők ellen most panaszt emel, régebben figyelmére sem méltatott az orosz kormány. Folytatta a Bulgária elleni működést a forradalmi elemek segítségével, de sokkal büszkébbnek mutatta magát, semhogy hivatalosan efféle aprólékos dolgokkal foglalkozott volna.

Meglehet, hogy most meg akarja valósítani politikáját s azon jegyzék, melyet a portához intézett, csak kezdete a Bulgária elleni diplomáciai akciónak. Nincs azonban kizárva az sem, hogy a jegyzék csupán meg akarja ijeszteni a szultánt, ki hir szerint esetleg magát Ferdinánd fejedelemet is fogadni készült, ha Konstantinápolyba jön, mely utitervéről a napokban sokféle hir kerengett.

Ugyane jegyzékről a „Times“-nak azt jelentik Szófiából, hogy a jegyzék sokkal erősebb hangon van írva, semmint azt kezdetben általában hitték. — A szentpétervári kabinetet — így szól a „Times“ jelentése — nem csupán az a körülmény birta határozott és erőes akcióra, hogy a porta a bolgár miniszterelnök iránt nagy előzenyiséget tanusított, midőn az Konstantinápolyban járt. A szentpétervári külügyi kormány sokkal jobban tart attól, hogy a szultánt a filippopoli kiállításon történtek még jobban fogják befolyásolni.

A kiállítás megnyitáskor ugyanis a szultán képviselője rendkívüli megtiszteltetésben részesített, Ferdinánd fejedelem pedig a leghódolatteljesebb hangon nyilatkozott a szultánról. Attól félnek tehát Pétervárott, hogy a szultán ezen előzmények után hajlandó lehetne Bulgária iránti jóakarátának még nagyobb jelét adni az által, hogy Ferdinánd fejedelemet nagy kitüntetéssel fogadja, ha az Konstantinápolyban megjelenik.

Ez a feltevés azonban nem alapos. Az ugyan köztudomású dolog, hogy a szultán nagy elismeréssel van Ferdinánd fejedelem uralkodói tapintata és bölcsessége iránt s nem lehet kétség abban, hogy ha Ferdinánd fejedelem török területre lép, ott a rangjának megfelelő tisztelettel fogadtatik. A fejedelemre nézve azonban lehetetlen, ha Törökországba megy, hogy ott megtartsa inkogni-

tudod, hogy ki Istenhez közel jön, az elszédül az ő hatalmától és mindenhatóságától és a halál fia?

— Tudom, atyám, — felelék — de ez angyal itt meglátogatott a földön és csábitott a légi utra. Ha többé nem is térnék vissza, lelek én itt ismerőse, jó barátokra, kik osztakoznának a földi javak utáni bánatomban.

— Legyen. Lépj be! Először is az előcsarnokba jutsz, hol a szegény emberek laknak.

Behatoltam halán, zajtalanul. Az angyal kallauzolt. Kezét ajkamra tette, hogy csodálatomnak ne adjak hangos kifejezést.

Az előcsarnokban szegény emberek laktak. Dolgoztak itt is. Oh, a ki azt hiszi, hogy a szegény ember munkája itt megszűnik, az csalódik, mert annak mindig kell dolgozni. Örökké. Még lelke se pihenhet, mert folyton foglalkoznia kell. Amott egy öngyilkos hitelezőm, egy szegény szabó, foltozgatta nadrágait, itt pedig a mi öreg cipészünk, ki tavaly patkolt el, üti vigan a bőrt. A távolban napszámások tarka serege taligákat tol és puttonyokat czipel egy fellegből készült lépcsőn a jómóduak csarnokába.

— Lépjünk ide be — szól az angyal. — De te, ugy látszik, kollegáidat szeretnéd látni. Oh, az írónak külön csarnokuk van. Hivatalos lapjukban, a „Mennyországi Közlöny“-ben, a legüdvösebb dolgokról írnak. Ők is sürgetik a valutaszabályozást. Irói klubjokban csak úgy járja a tarok és ferbli, mint a földön. Csibuk és jó bor mellett születnek a legjobb vezércikkék, versek és tárczák. Azt hiszed, hogy sohase veszekednek? Csálódol. A minap Petőfi Sándor arczul vágta az öreg Hugo Viktort, mert ez, mikor a XXI-est elfogta, ügyetlenség nevezte őt. Az úgy párbajjal lön elintézve. Hugo segédei Ponson du Terrail és

Féval Pál voltak. Petőfi részéről pedig Vörösmarty Mihály és Arany János. Egyik félse sérült meg és kibékültek.

— No de most jer; a jómóduak, a gentryk, hivatalnokok csarnokán kell keresztülmennünk. Nézz szét, kiket ismersz közülök.

Néhány jó barátom ült ott és körmölte az aktákat, mig egy-két gentry szivarozva hempergett a pamlogon.

— Lásd, ezek élete itt se változik. Amaz dolgozik, ez pihen. Most jövőnk a katonák és hadvezérek csarnokába. Látod ott Hunyadi Jánost? Épp most fényesíti kardját, melylyel annyi pogány fejet szétzúzott. Itt pedig Savoyai Eugen herceg, a törökverő, egy hadi mapát tanulmányoz. Az öreg Moltke pedig egy hadászati könyvet lapoz. Itt egy csomóban ülnék az aradi vértanúk. Damjanich épp most imádkozik. Pöltenberg, Aulich stb. Kmettyvel heves vitatkozásban vannak.

Klapka György és gróf Teleki Sándor, az ujon érkezettek, bajtársuknak mesélik el a 48-as idők utáni korszak eseményeit. Windischgrätz herceget nem eresztik be a magyar tiszti kaszinóba. Multkor Puchner és Schlick be mertek lopózni, hogy beszélgetésüket kihallgassák, de Bem apó — ki most, ugy látszik, kirándult valahova — stante pede kidobatta privátdinereivel.

Menjünk tovább. Most jön a fejedelmek csarnoka. Mátyás király ép most mond mattot Frigyes császárnak, kinek Makenzie a kibicze. Szent István pedig feleségével, Gizellával, domi nót játszik. Báthory István most is veszekszik Miksa császárral és volt magyar királylyal, ki, ugy látszik, fél tőle, mert II. József császárt hívja segítségül. I. Napoleon császár calabert játszik Orleansi Fülöppel, Franciaország volt kormány-

zójával, és Nevers Fülöp herceggel, ki a legjobb vívó az egész mennyországnak. A minapában IV. Henrik francia királylyal próbavívást tartottak, melyen Nevers győzött. A kártyázók körül hü udvaronczok kibiczelnek. Ott látod Chaverny márkít, Choissyt, Tresmes herceget, Voyer Argenton volt alkanczellárt stb. Az öreg Vilmos német császár II. Sándor orosz csázzal tartlízik. XII. Alfonz spanyol király pedig apjával billiárdozik. Ott pedig, nézd, a távolból kúrtharsanás jelzi, hogy Rudolf trónörökös megérkezett a vadászatról. Mióta Vecsera bárónő a felesége, az uralkodók közt alig találni boldogabb párt.

Lépjünk ki innen. Ugy látom, fáradt vagy. Mindjárt ott leszünk kollegáidnál. Előbb a tudósok és államférfiak csarnokán kell keresztülmennünk. Türelmetlenkedel, hogy a nagyhatalmak nagyhatalmassága, az irói világ, ily messze van? Nem lehet az Ur trónjához közelebb, mert igen sok esetetapát csinálnak, aztán temérdek krakéler is van köztük, az u. n. revolverzsurnaliszták, Feder-vieh Kóbi, s ezek rontják itt, epugy, mint a földön, a tisztességes irodalom művelőinek tekintélyét. Az akadémia elnöke, Eötvös József báró, karöltve Széchenyi István gróffal, már ki is akarja tiltani őket. Csak jer a tudósok és államférfiak csarnokába, igen sok ismerőse találsz. Látod ott, hogy körül fogják Baross Gábort, kinek tiszteletére bankettet rendeznek az öregek? Trefort, Eötvös József báró és Pauler az asztalfőnél. Ott vannak: Kerkápoly, Andrássy Gyula gróf, Batthyány Lajos gróf, Deák Ferencz, Goróvá István, Szende Béla, Ráday Gedeon gróf, a francziák közül Gambetta, Grévy, az angolok közül Cromwell, Pitt, Palmerston lord, Beaconsfield, az olaszok közül Cavour, Machiavelli, az oroszok közül Akszako

tóját, a mi európai utazása alkalmával lehetséges volt.

Konstantinápolyban nem jelenhet meg másként, mint a szultán vazallusa, kit szuverénje elismert. Maga ez a körülmény kell, hogy visszatartsa a fejedelmet a konstantinápolyi utazástól, ha csak a török kormány nem tesz oly lépést, mely Ferdinánd fejedelem elismertetéséhez közelebb visz. Ebből kitetszik, hogy az orosz kormány akciója legalább is felesleges.

A kézdipolyáni Venus-forrás megnyitása.

Folyó hó 25-én délután Kézdi-Polyán községében nagy ünnepélyesség között történt meg a Szabó Albert ur által bérbe vett Venus ásványviz megkezeztelése. Az egész község már a kora délutáni időben ünnepi díszet öltött és megkezdődött a felvonulás a község felső részén levő Venus-forrás — mint az ünnepély színhelye — felé, a hol a Kézdi-Vásárhelyről érkező vendégeket százzakra menő közönség fogadta.

A vendégek megérkezése után Szabó Albert bérlő bemutatta a forrás teljes berendezését és töltéseket eszközöltetett, mit a jelenvolt szakértők: dr. Sinkovics Ignác, dr. Sinkovics Aurél, dr. Szentpétery Bálint orvosok és Kovács Ferenc gyógyszerész a kor színvonalán állónak és az igényeknek teljesen megfelelőnek jelentettek ki.

A forrás megszemlélése után bérlő lakomára hívta meg a vendégeket, melynek iletes fogásai között aztán több felköszöntő lett mondva régi szokás szerint. Így dr. Bánffy Zsigmond és Solnay János esperes Szabó Albert bérlő és neje s a Venus-forrás elterjedésére, Kovács Lajos kir. albiró Polyán község lakóira mint forrástulajdonosokra, Lázár Gábor a jelenvolt orvosokra és az igazságszolgáltatás közegeire mondtak tósztot.

Valóban meglepi az embert a forrás berendezése, mely a modern kor igényeinek megfelelően épületbe van foglalva és a töltés, dugaszolás úgy eszközöltetik, hogy a víznek semmiféle alkatrésze el nem illan, s azért ajánlom mindenkinek, a ki mintaszerű ásványvizkezelést akar látni, hogy ezt tekintse meg.

Dr. Bánffy Zsigmond.

Különfélék.

— Kinevezések. Az igazságügyminiszter a k-vásárhelyi kir. törvényszékhez dr. Ákoncz Józsefet nevezte ki jegyzővé. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Székely Malvin okl. polgári iskolai tanítónőt, lapunk egykori tehetséges munkatársát, a kézdívásárhelyi községi elemi leányiskola kitűnő tanítónőjét, a bánffyhungyadi állami felső leányiskolához segédtanítónővé nevezte ki.

— Halálozás. Hatolykai Potsa József főispán urat súlyos csapás érte. Bátyja, id. Potsa Ferencz, folyó hó 24-én Ürmösön végelegyengülésben meghalt. Az elhunyt 83 évet élt köztisztelőben, mely időnek javarészét a közügy szolgálatában töltötte. Felsőfehérvármegyének főbirája, több országgyűlésen követ, a 48—49-ki nemzetgyűlésnek tagja volt. Az érdemes férfi haláláról a következő gyászjelentést vettük:

Hatolykai Potsa József, Háromszékvármegye főispánja, a maga és neje Potsa Mária, gyermekeik: Bertalan, ennek neje alsócsernátoni Damokos Janka és gyermekeik; Pál, Erzsé, János; unokatestvérei: Potsa Gyula és neje s-szentiványi Szentiványi Mária, gyermekei: Irma, Klára; Potsa Zsuzsa, Potsa Janka étfalvi Imreh Albertné és gyermekei; Potsa Berta bereczki Gábor Péterné és gyermekei; Potsa Mária, Potsa Anna gidófalvi Vajna Dénesné, Potsa Ferencz, Potsa Izabella, Potsa Flóra, kisborosnyói Tompa Albertné és gyermekei; Potsa Gizella s-szentiványi Szentiványi Miklósné és gyermekei; plankenstein báró Rauber László, Gyula nyug. kir. honvédhuzár-örnagy; Róza nagyváradi Horváth Lászlóné; az üdvözült sógornője özvegy Potsa Jánosné szentkatolnai Cseh Zsuzsánna; sógorai: vargyasi id. Dániel Gábor nyugalmazott főispán, ennek gyermekei ifj. Dániel Gábor országos képviselő, neje és gyermekei Lajos, neje és gyermekei; Elek; Imreh Albert, Gábor Péter, Vajna Dénes, Tompa Albert, Szentiványi Miklós, Horváth László és számos közelebbi és távolabbi rokonok nevében szomorúan jelentik Hatolykai id. Potsa Ferencz, Nemes Felsőfehérvármegye volt főbirája, több országgyűlésen követ, az 1848—49-ki nemzetgyűlés tagja, Nagyükküllő vármegye virilis bizottsági tagjának, a legjobb bátya, nagybátya és dédbátya, sógornak élete 83-ik évében 1892. szeptember hó 24-én este 10 órakor Ürmösön végelegyengülésben történt gyászos halálát. Az üdvözültnek hült tetemei szeptember hó 26-án délután 2 órakor fognak a róm. kath. vallás szertartásai szerint örök nyugalomra Ürmösön elhelyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat az elhunyt lelki üdvösségeért Miklósvárt szeptember

hó 26-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni. Béke poraira!

— Menetrendváltás a vasuton. A m. kir. államvasutak vonalain folyó évi október hó 1-én a téli menetrend lép életbe, mely a jelenlegitől lényeges eltéréseket és változásokat tartalmaz. Ezek közül megemlítjük, hogy a brassó-kézdívásárhelyi vonalon mindkét irányban egy harmadik vegyes vonat is fog közlekedni. Az új vonat Kézdi-Vásárhelyről d. u. 5 órakor indul és Brassóba este 9 óra 25 perczkor érkezik, Brassóból pedig reggel 5 óra 20 perczkor indul és Kézdi-Vásárhelyre d. e. 9 óra 26 perczkor érkezik. Lényegesebben változik továbbá a jelenleg délután Kézdi-Vásárhelyről Brassóba közlekedő vegyesvonat menetrendje is, a mennyiben ezen vonat Kézdi-Vásárhelyről már d. u. 1 óra 10 perczkor fog indulni és Brassóba d. u. 5 óra 32 perczkor érkezik. Egyébiránt az új menetrendet mai számunkban veszi az olvasó közönség.

— Gyászjelentés. Alattirtak bánatos szívvel tudatják, hogy a hű hitestárs, gondos háziasszony, szerető rokon és buzgó vallásos nő id. Csizsár József né Bányai Rózalia folyó hó 25-én reggeli 7 órakor, életének 72-ik, boldog és példás házasságának 32 ik évében hosszas és kinos szenvedés után jobblétre költözött. A hitét mindig megtartott és az örök élet koronájának elnyerésére buzgón törekedett kedves halottának porrései folyó hó 27-én délután 2 órakor fognak az ev. ref. egyház szokott szertartása szerint örök nyugalomra helyeztetni; mely végülisztessegre a rokonok, barátok és ismerősök kegyeltes szívvel meghivatnak. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Kézdi-Vásárhelytől, 1892. szeptember 25-én. Id. Csizsár József, bánatos férj. Öz. Keresztes Mózesné sz. Csizsár Sára és gyermekei, néhai Csizsár Sámuel utódai, Szabó János, neje és gyermekei, Csizsár Ilka s férje Benkő Géza s gyermekei, néhai Csizsár Ilona férje Nagy Dániel, mint a bánatos férj rokonai. Öz. Nagy Sándorné Bányai Agnes és gyermekei, Bányai Sámuel s neje és gyermeke Bányai József utódai, Bede János, neje s gyermekei, Bede Károly, neje s gyermekei, Bede Mari s férje Szűcs Dániel s gyermekei, id. Kupán József, neje s gyermeke, Binder Róza, férje s gyermeke, Binder János, neje s gyermeke, mint az elhunytak unokaöccsei s illetve hugai. Nagy Ferencz, keresztfia, neje Csizsár Sára s gyermekei.

— Az ismeretlen utitárs. Az alábbi apróság minden valószínűség szerint azok közé a historikus anekdotácskák közé fog kerülni, melyeket az ércztollu Kilió feljegyez az emlékezet táblájára s azért előreboctatjuk, hogy teljesen megbízható forrásból merítünk s jót állunk a történeti hitelesség dolgában. Most a nyáron történt egy rajnai hajón, melyen egy Svájczot bejárt K. L. újságíró hazánkfi is utazott. Locs-pocs idő volt; még a Heine által megénekelt szöke Loreley is elbujt a hullámok alá, oly sűrűn paskolta az eső a Rajna költői vizét. A hajóskapitány maga is bevonult a kabinjába és mindössze hárman voltak a fedélzeten, a kik fittyet hánytak az esőnek: újságíró hazánkfi, meg két hölgy, a ki a hajófedélzet korlátjához támaszkodva nézte az apró bugyborékokat, melyeket az eső ver a vízen, legkevésbé sem törődve azzal, hogy az eső őket is veri. Újságíró hazánkfi jó meleg uti plaidjébe burkolózva sétált fel és alá a fedélzeten s az eső-áztatta két hölgy lártára felébredt benne az ő magyar lovagiasság és udvariasan köszönve, ezzel a kérdéssel fordult a két hölgy közül az idősebbikhez:

— Miért nem mennek le, hölgyeim, a kabinjukba? hiszen meghűlnék ilyen időben.

— Megszoktuk — hangzott a rövid felelet a fiatalabbik hölgy ajkáról.

— De fogadják el legalább a plaidemet.

— Köszönjük, — szólott újra a fiatalabbik utitárs. És ezzel mind a két utitárs hátat fordított.

Tíz percz múlva az idő kiderült és szolgáltat-kész kollégánkat egy ur szólította meg a fedélzeten.

— Bocsánat, uram, ön nemde angol?

— Nem, magyar vagyok.

— Ugy, hiszen az önök királynéja is a hajón utazik.

— Hol van?

— Ott.

És a hajónak bizonyos irányába mutatott, a hol két hölgy áll egymás mellett, egy idősebb és egy fiatalabb... Az a hölgy, a ki a felajánlott plaidet nem fogadta el, Magyarország királynéja volt.

— Kossuth Ferencz és a Nilus hidjai. A Nép Zászlója írja: Kossuth Ferencz oly ritka sikert ért el a legutóbbi napokban, mely valóban dicsőségére válik a kitűnő technikusnak. Az egyiptomi kormány tudvalevőleg régóta tervezi, vasművekkel áthidalni a Nilus folyamot, de az eddigi kísérletek s tervezgetések sikerre nem vezettek. A Nilus,

stb. A tudósok közül ott látod az ujon érkezett Keleti Károlyt, Budenz Józsefet, Ballagi Mórt, Hunfalvy Pált, Henszmann Imrét, az öreg Chevreul francia vegyész, ki épp most vitatkozik Nendtvich Károly magyar kollegájával, Galilei híres fizikust, Newton híres csillagászt. Mind megannyi folytatja kutatásait. Amit a föld ki nem aknázhatszott évezredek át, azt itt mind egyesítve látod. Kár, hogy a földi irodalom nem kuthathatja ki azokat, miket idefönn századokon át már tudnak. A repülőgép, kormányozható léghajó, perpetuum mobile, beszélő kuttyák stb., melyek nálatok mind megfejthetetlen problémák, itt rég elfeledett mindennapi dolgok. De nézd ott félrevonultan Sennyey Pált és Somssichot, ők itt is megőrzik konzervatív politikájukat. Királyi Pál épp most meséli el a politikai helyzetet; persze Szapáryt nem dicséri.

Most pedig a nők csarnokát elkerülve, lépünk be az írók csarnokába. Tegyük látogatást a mennyországi „Othton”-ban. Ennek az elnöke Csiky Gergely. Épp tegnap adták egyik drámáját: „A kétfejű apá”-t telt ház előtt. Azt mondja rá Feuillet Oktáv, ki megnézte, hogy felülmulja Dumas Sándor valamennyi műveit. Mert, tud meg, itt a mennyországban egy közös nyelv van, melyet hivatalos nyelvnek neveznek, és ezt mindenki beszéli. Shakespeare bírálatára az egész világ kíváncsi. Voltairenak nem tetszett, se pedig Bayard és Dumanoirnak. No de itt is áll a földi közmondás: „De gustibus non est disputandum.” Szigligeti Ede, Balázs Sándor, Tóth Kálmán és Győry Vilmos üzik a csendest, Tóth Ede és Csepreghy Ferencz pedig makaót játszanak. Egy cseppet se hazárdiroznak. Mert a mennyországi törvény nem tiltja a ferblit és makaót; de a hazardi-

rozást szigorúan tiltja és a 28,645-ik §. 3894. kikézdése szerint kethónapi felhőfogságra itéli a bűnöst.

Emitt a költők heves diszkusszióban vannak. A két Kisfaludy irigylő Bajza és Vörösmarty hegemóniáját, kiknek versei 2000 kiadást értek el. (Mindegyik kiadást 100 ezer példányban nyomatta Emich Gusztáv. Oh, ti boldog mennybéli költők!) Komócsy Lajos és Sárossy Gyula bachanalís párbajt vívnak, vagyis: ki issza le hamarabb a másikat az asztal alá? Csokonay Vitéz Mihály most issza meg 600-ikszor a brudert Reviczky Gyulával.

Amint az én Gyula barátomat megláttam, megfedkezve magamról, felkiálték:

— Szervusz, Gyula!

Alig hogy kimondtam, az ég kapuja nagy csattanással kinyílt és szédítő gyorsasággal zuhantam le a földre.

Felkelek. A nap égető heve perzselte arcomat. Dél volt. Tizenkét óra hosszat aludtam és ez idő alatt a mennyország csarnokai közül az írókáihoz jutottam el, tovább nem. De mivel ezek közt láttam, hogy az emberek — minden rang- és osztálykülönbőség nélkül — odafönn is oly önzők, garázdák, lelketlenek, izgágák, versengők, kapzsiak, mint a földön: azóta egy csepp kedvem sincs a mennyországba jutni.

No, most már tudják, mi a mennyország?

Most se?

A pokol előszobája.

